

Rehtori Jarmo Tikkanen
Paloisentie 413
74470 PALOINEN

KIRJALLINEN VASTINE

19.3.2024

Kunnanjohtaja
Henri Ruotsalainen
Lapinlahden kunta
Asematie 4
73100 LAPINLAHTI

Selvitystyö Paloisten ja Martikkalan koulun lakkauttamiseksi sekä yt-menettelyn käynnistäminen
TARKENNUKSIJA PERUSTEIHIN, VAIKUTUKSIIN JA VAIHTOEHTOIHIN

- 1) Onko kysymyksessä kuuleminen vai neuvottelu? Keskustelupöytäkirja? Keille tiedoksi?
Mihin käyttöön?
- 2) Ketä kaikkia asia koskee? Kuinka montaa henkilöä kaikkiaan? Paloisten koulun osalta voidaan nimetä 4 opettajaa, koulunkäynninohjaaja, monipalvelutyöntekijä ja kiinteistöhuollon työntekijä. Yhdessä Martikkalan kanssa vaikutus on jo toistakymmentä henkeä.
- 3) Onko huomioitu, mikä vaikutus mahdollisilla lakkautuksilla on oppilaita vastaanottaviin kouluihin? Niin Matin- ja Liisan kouluun kuin Varpaisjärven kirkonkylän kouluihin? Milloin vastaanottavien koulujen henkilöstöä kuullaan?
- 4) Johtamisjärjestelmä muuttuu. Onko Paloisten tai Martikkalan koulujen rehtori-luokanopettajille tarjolla vastaavaa tehtävää muilla kouluilla?
- 5) Onko työnantaja arvioinut muita säästöjä tuovia vaihtoehtoja kustannusrakenteen tarkasteluun tähän mennessä? Jos on, mitä ne ovat?
- 6) Mitkä ovat mahdollisten muiden vaihtoehtojen talousvaikutukset?
- 7) Ovatko työnantajan esittämät suunnitelmat koulujen lakkauttamiseksi toimenpiteinä kohtuullisia ja tasapuolisia ja hyvän hallinnon mukaisia – ajateltuna niin kunnan koko henkilöstön, kuntamme asukkaiden ja palveluntarvitsijoiden sekä tietysti maaseudulla asuvien lasten ja heidän perheidensä osalta? (Liite 1: Petäys-Paloisen kyläyhdistys r.y.:n lausunto 13.2.2024)
- 8) Eriävä kannanotto:
Martikkalan ja Paloisten koulujen lakkauttaminen keväällä 2024 ei ole tarkoituksenmukainen hallintotoimi rahallisesti, toiminnan tarkoituksenmukaisuuden kannalta eikä myöskään hyvän hallinnon näkökulmasta.

9) Esitys: Kokeneena virkamiehenä ja pitkäaikaisena Lapinlahden kunnan työntekijänä esitän, että Lapinlahden kunta työnantajan pysyy khal 18.9.2023 tekemässä päätöksessään laatia kunnallinen selvitystyö ja tasapainoitusesitys kunnan kaikista palveluista, toiminnoista ja hallintorakenteesta sekä sen pohjalta tekee esityksen kunnan talouden ja toiminnan saattamisesta tasapainoon. Suotavaa olisi myös selvittää konkreettinen säästötavoite ja mahdollisten koko kuntaa koskevien yt-neuvottelujen tarve.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan saavutetaan paremmin henkilöstöön kohdistuvien toimien tasapuolisuus.

Jarmo Tikkanen, rehtori-luokanopettaja

Liik 1

LAUSUNTO 13.2.2024

PALOISTEN KOULUN LAUKKAUTTAMISTYÖHÖN LIITTYVÄ KUULEMISTILAISUUS
TI 13.2.2024 PALOISTEN KOULULLA.

Lausunto koskee ohjausryhmän toimintaa ja kunnanhallituksen kokousta 29.1.24 kokousta, jossa kunnanhallitus päätti aloittaa selvitystyön Paloisten ja Martikkalan koulun lakkauttamiseksi, ja käynnistää yhteistoimintaneuvottelut Paloisten ja Martikkalan koulun toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevan henkilöstön kanssa.

Ohjausryhmä kokouksessaan 15.01.2024 evästi nopeuttamaan talouden tasapainotustyötä niin, että selvitetään kahden alakoulun, Paloisen ja Martikkalan, kohdalta koulujen mahdollinen lakkautuminen muuta palveluverkkoselvityksestä nopeammin, jo syksystä 2024 alkaen. Kunnanhallitus teki päätöksen aloittaa selvitystyön Paloisten ja Martikkalan koulun lakkauttamiseksi kokouksessaan 29.1.24, §19.

Kommentoin päätösehdotusta ja ohjausryhmää ja tasapainotussuunnitelman laatimista tuleville vuosille 2024-2026 kuntalaisen ja kyläyhdistysaktiivin näkökulmasta. Ensimmäiset kommentit lakkautusuhan alle joutumisesta oli, että siinäpä melkoinen juhlateko kunnan 150-vuotisen historian kunniaksi. Aloite on kohtuuton, epäinhimillinen ja epäreilu ts. epätasa-arvoinen.

Nyt pitäisi noudattaa alkuperäistä kunnanhallituksen päätöstä talouden tasapainottamissuunnitelmatyöstä sisältäen palveluverkko- ja organisaatioselvityksen, kiinteistöstrategian päivityksen, kunnan tytäryhtiörakenteen selvittämisen, tulopohjan laajentamisen ja verotulojen tarkistukset, selvitys valmistuu elokuuhun 2024 mennessä. Kuntalaisten on voitava luottaa kunnanhallituksen päätöksiin.

On tärkeää, että ohjausryhmä kokoaa osastojen esitykset ja selvitykset kunnanhallitukselle ja valtuustolle yhtenä pakettina käsiteltäväksi tasapainotussuunnitelmaksi elokuun 2024 loppuun mennessä. Tasapainotussuunnitelma on niin laaja yhtenäinen kokonaisuus, että työlle on varattava riittävästi aikaa. Näin päästään kuntalain vaatimusten mukaisen palveluverkon ja kunnanorganisaation ytimeen, rakenteisiin ja myös piileviin kuluihin ja käytäntöihin, joita on vuosien saatossa syntynyt. Päätöksenteossa täytyy olla käytössä luotettavat laskelmat ja vaihtoehtoiset ratkaisut kustannuslaskelmineen

Suomi on ratifioinut Lapsen oikeuksien sopimuksen jo vuonna 1991. Sen mukaan lapsen etu on ensisijainen päätöksenteon peruste. Lapsivaikutusten arvioinnissa selvitetään päätöksen tai toiminnan vaikutuksia lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Suunniteltu aikataulu on kireä huolellisen lapsivaikutusarvioinnin tekemiselle. Koululakkautusvalmisteluissa on tärkeää tehdä laillisia, lapsen edun ja oikeudenmukaisia moniammatillisia arviointeja, näin pystytään hillitsemään kalliiden korjaavien sote-kustannusten kasvua.

Perusopetuslain periaatteita on lähikoulu, ja myös se, että lapsen koulumatkat ovat mahdollisimman turvalliset ja lyhyet.

Paloisten koulu nykytoiminnallaan ja yhteisöllisine hyvinvointivaikutuksineen on kuntastrategian mukainen ja kunnan tarkoitusta vahvistava yksikkö. Vaikka koululla on monia toimintoja, on ydintoimintaa lapinlahtelaisten lasten opetus ja kasvatus. Koulu on ollut vetovoimatekijä ja hyvän elämän edesauttaja – koulun takia yrittäjiä ja ihmisiä on muuttanut koulun läheisyyteen tai kuntaan laajemminkin viime vuosina.

Väestöennusteet ovat laskevat lähes koko Pohjois-Savossa, niin myös Paloisten koulun koulunkäyntialueella. Oppilasmäärän merkittävästi pienentyessä on syytä pohtia, mikä on järkevä hetki lakkauttaa koulu. Näkökulman tulee olla lapsikeskeinen ja pedagoginen – tosiasiallisten säästöjen laskeminen on arpapeliä, muutoksissa on monesti mukana yllättäviä tekijöitä, jotka sitten pienentävät oletettuja säästöjä.

Petäys-Paloisen kyläyhdistyksen alueella on elinvoimaa ja tekemisen meininkiä väen vähenemisestä huolimatta. Koulu on merkittävä tekijä hyvinvoinnissa ja osallisuudessa. Niin merkittävä, että keskusteltaessa koulun lakkautuksesta asioita on punnittava huolella. Tämä arviointi vaatii aikaa- sitä ei tehdä muutamassa kuukaudessa. Paloisten koulu on osa kunnan koko palvelukokonaisuutta, kunnan toimintoja tarkasteltaessa lähestymistavan tulee olla deduktiivinen.

Petäys-Paloisen kylä tekee omaa arvokasta työtään kuntamme ja alueemme hyväksi. Toivomme, että päätöksenteossa edetään yhteisölliset ja inhimilliset arvot edellä, ja varataan riittävästi aikaa selvityksiin ja valmisteluun.

Koulun monet toiminnot, esi- ja perusopetus, kansalaisopiston käsityö-, liikunta- ja musiikkipiiri, eri yhdistysten kokoukset ja aktiviteetit, juhlat sekä ulkoliikunta-alueet pitävät yllä osallisuutta ja hyvinvointia kunnassamme.

Kuulemistilaisuuden jälkeen osassa perheistä ajatukset ovat jo kääntyneet Rautavaaran kunnan koulujen suuntaan. Heidän tiedustelunsa on saanut myönteistä vastakaikua Rautavaaran kunnasta. Perheet jatkavat tämän ratkaisun selvittelyä vaihtoehtona Paloisten koulun pikaiselle lakkauttamissuunnitelmalle.

Yleinen kantamme on, että Paloisten koulun lakkauttamissuunnitelmalle tarvitaan aikalaisä, riittävästi aikaa selvityksiin ja päätösten valmisteluun sekä perheille sopeutumisaikaa.

Ps. Jos Lapinlahden kunnan kassa on nyt tyhjä niin kuin M-L-lehdestä luettiin? Silloin pitäisi ripeästi käynnistää kunnan koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, etsien henkilöstömenojen säästöjä koko organisaatiosta mm. lomautuksin, osa-aikaistamalla, lomarahojen vaihtamisella vapaiksi ja mahdollisesti irtisanomalla. Tämä tapahtuisi talouden tasapinottamistyön rinnalla.

Ystävällinen terveisin

Irma Tikkanen

Petäys-Paloisen kyläyhdistyksen sihteeri